

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:
Jugoslovenska delavska tiskovna družba
v Chicago, Ill.

Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.

Oplati se po dobrotvi. Pri spremembi številke je poleg novega naznani tudi STARI naslov.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by
South Slavic Workers' Publishing Company
Chicago, Illinois.

Joe Josih, President;
John Petrich, Secretary;
Frank Mladic, Treasurer.

SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada, \$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries \$2 a year, \$1 for half year.

ADVERTISING RATES on agreement.

NASLOV (ADDRESS):
"PROLETAREC"
537 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

NOV ODBOR V KORIST S.N.P.J.

V četrtek dne 13. maja zvečer so imela skupna čikaška društva sejo radi obrambe Jednote. Misel za obrambni odbor se je sprožila na društvu Slavija št. 1, ktere tajnik je na to pozval vse člane čikaških društev spadajoči k S. N. P. J. na skupno posvetovanje.

Seja je bila dobro obiskana in ji je predsedoval predsednik Slavije br. Al. Novina.

Na dnevnem redu je bila osnova obrambnega odbora, ki naj ima nalogo zasledovati uničevalce in napadalec S. N. P. J., ter jih postaviti pred zakone Zed. držav.

K stvari so govorili razni člani. V pretres je prišla takoj zadeva "Glas Slobode", ki neprenehoma blati, natoleuje in laže o razmerah v S. N. P. J. znamenom škoditi ji in jo uničiti.

Da hočijo škoditi S. N. P. J. je jasen dokaz to, da priporočajo tam druge zveze, proti S. N. P. J. pa poročajo vedoma laži; to delajo pa seveda le z zlobnosti, ker je dobil Konda breo.

Eden članov Nar. Vitezev je dejal, da je Glas Svobode strup za slovenski narod v Ameriki in že zato je treba, da se kaj ukrene in spravi zlikovec kamor spadajo — na riet. Kar pomni zgodovina slov. časnikarstva v Ameriki in v stari domovini, ni bilo še tako gredga, umazanega in zanikarnega lista kot je "Glas Svobode". Ta zavija, laže, denuncira, ščiti lopovstvo, (sedaj zopet, ko pravi, da Klobučar ni ničesar prekratek v S. N. P. J., op. uređ.) podtika, skrni slovenski jezik, skrni dostojnost v izrazih časnikarstva, s čimer ubija dušo naroda; skratka: pri Glas Svobode so ljudje brez vsacega čuta in dostojnosti — navadni časnikarski vandali in skrunitelji svobodnega tiska in izražanja. ("Glas Svobode" — to je najsramoljnejši pečat slovenskega naroda v Ameriki in le čuditi se je, da eni slovenski trgovci oglašajo celo v tem gnojišču. To bi si morali slovenski zavedni delavci zapomniti. — Sicer bomo pa že se spregovorili o stvari, ko pride čas za to. . .)

Člani od Slavije so istotako govorili, da je to škandal, kar počenja Konda v svojem G. S. napram S. N. P. J. in če je le še kje kakšna postava zoper tak "slanđer" — se jo mora opravomočiti, da se divjake kaznuje.

Po vsestranskem razjasnilu je bil stavljen in sprejet predlog, da se osnuje obrambni odbor, ki naj bi šel na roko gl. odboru pri akciji. Volilo se je po dva moža od vsacega društva, izmed teh osmih pa se je volil tajnik in blagajnik. Ker je pri vseh akcijah potreba denarja, se je sklenilo, da se pobira prostovoljne doneske.

Treba je namreč plačati prevajalec, ki bo prevedel inkriminirane in nesramne točke. Nadalje je treba, da se posvetuje z dobrim advokatom. Vsekar mora biti teh večnih nesramnosti enkrat konec.

Tako je določil ta obrambni odbor.

Na ustanovni seji se je nabralo za prvo potrebo nad \$12 prostovoljnih prispevkov, tako, da je šel odbor lahko takoj na delo. Uspeli tega odbora se bodo gotovo pokazali v bližnji bodočnosti, ko bo prišla ura zaslužene kazni nad rokovanjca. Dotle pa potrpljenje. . .

Kdor želi kaj prispevati v ta namen, naj pošlje svoto na blagajnika Fr. Uđovića, 539 W. 18.

St., Chicago, Ill. Vsaka svota je dobrodošla in vsak cent se da v dober namen slovenskemu narodu v Ameriki.

Rokovnjači bodo že premisljali, kaj je svobodomiselnost in podivjanost.

BEDA SLOVENSКИH NASELJENCEV.

Kdor se ni izučil kakšnega rokodelstva, ali če nima toliko energije v sebi, da prime za vsako ročno delo, ga ne pričakujejo dobri časi ob prihodu v Ameriko. Posebno slabo je za "duševne delavce", pisatelje, za intelektualne v splošnem.

Najlepši članek, najkrasnejša in divnejša pesen nima v ti deželi vrednosti, ker ni po ameriških navedih nekaj koristnega. Živiljska usoda takih naseljenikov, ki niso navajeni z rokami služiti si svoj kruh, je včasih pretresljivo žalostna. Dokler imajo še kakšno kronco iz stare domovine v žepu, ki ima po ameriški valuti zelo majhno vrednost, še vedno upajo, da dobe svojemu znanju primerno službo. Večinoma se trudi jo vsi pošteno, da bi kmalu dobili službo.

Ali kmalu zaznajo, da morajo biti skromni v svojih željah, da za vsako razpisano službo že čaka na stotine družih, ki so boljše kvalificirani, radi tega se jih jemlje tudi vpoštev. Te boljše kvalifikacije obstoje v znanju angleščine in poznanju ameriških šeg in navad. Marsikteri naseljence je prvo leto vesel, da ga vzame pod streho kak rojak, ki ga za nizko plačo pri deset ali več urnem delu izkorišča.

Marsikteri pa še toliko ni srečen, da bi ujel takšno ekzistenco, in nekega dne šteje armada bošjakov in brezstrešnikov enega člana več. Vse je v zastavnici ali pa prodano, gospodar, ki ga ima na hrani in stanovanju, pa tudi noče čakati na denar. Tu ostane ena sama alternativa: prosjati ali pa krasti in goljufati. Kdor noče izbirati med tem, postane samomorilec. Med potniki (trempi) na vzhodu in zapadu so danes že tudi Slovenci v precejšnjem procentuelnem številu.

Ako se je izobražen Slovence po več letnem bivanju naučil angleščine in ameriških šeg in navad in se priučil tukajšnjim razmeram, se mu morda posreči da dobi službo, v kateri lahko vporabi znanje, kterega si je pridobil v stari domovini. Ali to ne velja za vse. Komaj četrtni se to posreči.

Zopet drugi izobraženci in napolizobraženci, ki so po par letnem bivanju pričeli umevati kaj pomeni beseda humbug, so se prišli kakšne trgovine, (prodaje ničvrednih delnic, zemljišč, slabega žganja, "importiranega" tobaka, ki je raste na ameriških tleh, zdravil in mazil itd.) in po ameriški rafinirani metodi skubijo svoje rojake, ki s trdim delom služijo svoj vsakdanji kruh v ameriških peklih.

Zopet drugi izobraženci primejo za ročno delo, da se skromno prežive. Doživeli smo, da je bivši profesor delal z lopato in krampon na železnici, da so akademsko naobraženi ljudje, častniki, komiji in drugi izobraženci za nizko plačo pomivali posodo v hotelih in restavrantih.

Last but not least pa nekteri napolizobraženci, ki imajo toliko talenta za pisateljstvo in časnikarstvo, kot zajec za bobnarja, prično z izdajo časnikov ob času predsedniških volitev. Ker ameriški političarji ne razumejo slovenski, pišejo taki časniki za obe kapitalistični stranki: za demokratično in republikansko in pogtegnje obe stranki za denar. Ako se lov na dolar ob času volitve dobro obnese, tedaj časnik izhaja še nadalje in prinaša revolverske članke, notice in dopise v spakedrani slovenscini, ki je posebno bogata na surovih in pouličnih izrazih, kakeršne rabijo moralno propadli ljudje, kedar so medseboj. Ako pa lov na dolar ni prinesel vapeha, pa tak časnik izgine po končanih volitvah kot meteor v vesolstvu, in se zopet prikaže pri pihodnjih volitvah. Mejtem časom pa izdajatelj lista na kakšen drug ameriški način striže in dere svoje "drage" rojake.

Na tucate bi lahko navedli "ups" in "downs" iz slovensko-ameriškega življenja, dasi širša slovenska javnost le malokdaj zve za žalostno usodo posameznih Slovencev, kterim se ne posreči splezati

po družabni lestevici navzgor, najraje molče o svoji preteklosti. Ameriški Slovenci pa ne vprašajo nikogar, odkod si prišel, kaj si delal, predno si sem prišel, ako sam tega ne pove. Vsaled tega je mogoče, da taka žalostna človeška prikazen oskubi ameriške Slovence v Rajski dolini, jih ogoljufa v Pueblu, Colo, se preseli v Chicago, kjer jih zopet dere, dokler mu ne postanejo tla prevroča pod nogami, odkoder ga vzame navadno noč, da zopet kje drugod prične z lovom na dolar. Z eno besedo: Amerika ni stara domovina in spretnemu sleparju je v Ameriki težko priti do živega.

Ali ameriški Slovenci pomagajo svojim rojakom, ki so zašli v bedo in revščino? Kjer se gre za znanee, prijatelje, ožje rojake ali somišljenike, radi priskočijo na pomoč in pomagajo po svojih skromnih sredstvih, kolikor le morejo. Slovenskih dobrotvornih društev, ki naj bi pomagala vsakemu Slovenci, ki je zašel v bedo ali ki išče pomoči, ne glede na prijateljstvo, mišljenje in prepričanje, pa še danes nimamo v Ameriki. V New Yorku se je osnovala neka družba sv. Rafaela, ki pa z dobrotvornega stališča nima nobenega pomena za slovenski narod vobče, dasi vodja te družbe pripoveduje na široko, da ima namen podpirati slovenske naseljence, ker je družba sprejela izrečno versko-tereijski program.

Na polju dobrotvorstva, podpiranja rojakov, ki so bili prisiljeni zapustiti staro domovino vsled slabega gospodarskega položaja, čaka ameriške Slovence še mnogo dela.

Na tem polju bi se ameriški Slovenci ne smeli ločiti po verskem in političnem prepričanju. Kdor hoče v resnici pomagati svojemu rojaku-siromaku, ga ne bo vprašal po veri in političnem prepričanju. Kdor pa iz verskih ali političnih motivov podpira bednega rojaka, je pa navadn hinceve in zaeno tudi hinavščini na široko odpira duri.

Kdor je gladen in ne vé, kam bi položil svojo trudno glavo, če je hinavec, bo priznal, da verjame v deset ali pa v nobenega boga, priznal bo to, kar se bo zahtevalo od njega.

Ogibajmo se verskih in političnih dobrotvornih društev, ako nočemo vzgajati hinavceve, če imamo res plemeniti in sočutno sree do rojaka-naseljenca, ki je v bedi in stiski, in ki išče pomoči.

To bodi naše vodilno načelo, kedar se bo ustanovilo kakšno dobrotvorno društvo za slovenske naseljence.

DELAVSKI "VODJE".

Pod kap s takimi voditelji!

"Proletarec" je nedavno že poročal o izidu neke sodne obravnave v Chicago, pri kteri so bili čikaški delavski "vodje" Martin B. Madden, Fred. A. Pouchot in M. J. Boyle obsojeni na denarno globo \$500 vsak, ker so lansko leto samolastno provocirali več štrajkov in jih potem brez kakega sklepa svojih unij zopet končali, ko so jim prizadeti delodajalci v to svrhu izplačali mastne svote denarja. To lopovstvo imenovanih treh je bilo dokazano pred sodiščem, in tem dokazom mi danes verujemo, kakor veruje večina delavcev v dotičnih umijah, kolikor jih več ne občuti železne dlani "carja" Maddena na ustih.

Najlepši dokaz za to nam daje Sheet Metal Workers Union, pri kteri je bil Pouchot zastopnik ali takozvani "business agent" celih 14 let. Zadnjo soboto je ta unija volila nov odbor, in pri tej priliki je bil Pouchot poražen z manjšino 59 glasov; delavci so si izvolili drugega zastopnika in s tem pokazali, da ne marajo grafterjev v svoji sredi. Upamo, da dobita v kratkem enako breo tudi ostala dva grafterja.

Pri imenovanih volitvah so se vršili burni prizori. Pouchot je hotel na vsak način, da bo še izvoljen, in v to svrhu je najel kopo raznih dvomljivih karakterov, ki so ves dan prežali krog volišča na 204 Washington St., in skušali provocirati kak nered. Volilni odbor je najel tropo polievjev, da so morali čuvati škrinjico z glasovnicami, kajti bati se je bilo, da se pripeti kaj takega, kakor se je pred par leti, ko so Maddenovi pristajali razbiti škrinjico, skoro do smrti pobili nekega odbornika in s sño odnesli glasovnice — samo

Maddenu na ljubo, da je bil zopet "izvoljen".

Afera z Maddenom, Pouchotom in Boyle-jem jasno dokazuje, da se je dandanes korupejia vgnjezdila tudi že v delavskih organizacijah. Pridejto ljudje, ki imajo gromoviti besedo zoper kapitaliste in fino sladka usta za delavce; v resnici pa vlečejo delavce za nos in posnemajo kapitaliste. Kdo je Madden? Med delavci njegove unije je obče znano, da druge službe nima, odkar je "business agent" unije stavbinskih delavcev, a živi v luksusu, kakor kak milionar. Stanuje stalno v Shermanovem hotelu, jednem najdražjih hotelov v Chicago, vozi se v avtomobilu in samo šaferju (vozniku avtomobila) plačuje \$25 na teden. Kdor količkaj premisli, mora vedet, da ob svoji plači, katero dobi od unije, Madden ni v stanu živeti tako luksuriorno. Delavcem je bil pa, seveda, velik "prijatelj", posebno takrat, ko jih je pozival na "štrajke", — ker je rabil denar.

In take voditelje naj ima organizirano delavstvo? Ubogo in pošteno delavstvo, ki je vedno pripravljeno na resni boj za svoja prava? Preč s takimi voditelji! Pod kap ž njimi!

Med zvezdami.

Najboljše čase v Ameriki imajo brezdomno razni popi, ki se žive na konto ljudske neumnosti. Naši popi, a la Tone Sojer, Kranje, Suštaršič in njegov kaplan so pravi tipi trovov v slovenskem narodu v Ameriki. Ob nedeljah "farbajo" ljudi, čez teden se hodijo pa mastit in zabavat h Bizmareku in po drugih luksurjoznih krajih. Joliet je seveda centrum; tam ga "žehtajo" in "študirajo", kako bi se dalo še laglje živeti in uresničiti nebesa že na tem svetu.

Sedaj hočejo imeti "špas" z ljubljanskim Jegličem; kajti prišli so do prepričanja, da bi imeli veliko "heca", ko bi gledali vse te maskarade, ki bi jih prirejali "bukovi Kranjci", kterim oni pastirujejo.

Mi smo res radovedni, kako bodo naši ljudje, te le stvari, ki jih komandirajo troti, vzeli gor.

Sojarju se zdi, da bo mnogo "heca" in da bo ta le reč še vse bolj fletna in prijetna kot pot k Bizmarku in v jolietski "kevder". Tone je za Jegliča ves iz sebe; eni poredneži celo trdijo, da sedaj vsak dan prosi boga, da bi mu do tije, ko pride Jeglič v Ameriko, zrastel majhen repek, s kterim bi Bonaventuri pomagal, kadar bo prišel na "dipo". Če bo prošnja zastoj, bi mu svetovali, naj si prišije na frak en eof.

Konda je nedolgo tega pisal, kako da nam bo pokazal pri soestranski, ko pride na vrstvo naša zadeva. Pravil je kakor vedno, da bomo odšli z dolgim nosom. Dne 13. junija se je pa pokazalo, kdo je dobil dolg nos — Konda in njegov list, ali slov. socialisti v Chicago.

V prihodnji številki bomo prinesli originalen tekst, kaj je Glas Svobode od strani socialistične stranke v Ameriki. — Videli bomo, kdo je dobil spet breo. . .

Ubogi "Glas Naroda"! S tem, da je povzdignil svoj "mogočni" glas in povedal "dragim" rojakom, da "škof" Bonaventura ne sme v Ameriko, zadel je na krepelce v pristno jezuitskem Jolietu. "Am. Slovenec" mu je zadnji teden natresel precej "štupe", tako da mora nekdo v New Yorku poštono kihati. "Am. Slovenec" ima deloma prav. Da je "Glas Naroda" edinole kupčijsko glasilo šifkartaša Sakserja, nazabano a programi vseh političnih strank, ali pa nobenim, kakor mu že nese, to ni nič drugega kakor konfirmacija mnogoterih člankov v "Proletarec"; je to, kar smo socialisti že stokrat povedali. Seveda, uredniku "Glasa \$\$\$" mora biti hudo, da mu s to resnico svetijo tudi gospodje v Jolietu, s kterimi je večkrat "vlekel", zlasti kadar je bilo treba udariti po socialistih, ali "odpadnikih". "Štupa" se torej iz tega stališča popolnoma preleže!

"Škofu" Bonaventuri res ne more nihče hraniti v Ameriko drugače, ako ni slučajno nalezljivo boljan, ali bigamist, ali anarchist etc., za kar je pa odgovoren

samo naselniškim komisarjem naše republike. Pride lahko kadar če, in tudi ostane tukaj, če se mu zljubi — ali pravzaprav priti bi že moral lansko leto, ko je po vsi Ameriki rosila "prosperiteta", da bi bil videl, kako se slovenski delavci — in delavci sploh — pošutijo v ti deželi, kadar jih oblagodari gospodarska kriza! "Škof" — delančič njegove vrste bi se morda v takih časih v Ameriki kaj naučil. Nikakor pa ne vrjamemo, da bi rojak Bonaventura šel semkaj samo iz znati želje ali za kratak čas, če mu je že svobodna pot v Ameriko. Če res pride, tedaj ima njegov prihod gotov namen. Da Bonaventura prinese seboj tudi torbo, ki je brez dna, bo najbrž res, in "Gl. Nar." se morda ne laže, ko piše, da bo "škof" fehtal za svoje "zavode" nad Ljubljano, ki so pa toliko potrebni, kolikor je potrebna kakšna ribniška cerkev, za katero tako lepo prosjači isti "Glas Naroda"! Končno je stvar za sedaj še brez pomena; v slučaju, da jo pa Bonaventura res privandra v imenu torbe, prepričani smo, da pri naših zavednih delavcih bo morda slišal kako pametno besedo — dobil pa nič kvečjemu dolg nos. Večina onih slepih in gluhih rojakov tukaj, kteri kljub jasnemu dnevu še vedno fotrajo čedo "fotrov" in vzdržujejo popovski cirkus, naj pa le zabava "škofa" in ga vodi kakor opico od mesta do mesta kolikor hoče — to nas ne briga. In s tem je stvar za nas deloma končana. . . .

Najnovejša in jako važna vest: Bwana Tumbo alias Theodore Roosevelt je za hlevom v neki afriški vasi ustrelil podgano! "Glas Naroda", prosimo, ponatani!

Čikaški "Glas \$\$\$", ki v lopovski nesramnosti prekaša svojega newyorškega brata, je v javni korespondenci s prvakom ljubljanskih liberalcev, Hribarjem. On, Hribar, septembrski junak (!), Hejslovčan in vragved, kaj še vse, bo nekaj storil za izkoriščenje inozemske delavce v Zdr. državah! Brezpravni trpini v Ameriki naj bodo brez skrbri, in že zdaj lahko pijejo na račun "olajšav", ktere jim priborita Konda in frakar Hribar, daleč tam nekje v Avstriji! Po Mayer-Kondatovo: "Za počt!!!" O ve žirafe, gorile in tako dalje v Afriki, ki vas kolje barbarski Roosevelt, zakaj se ne pritožite na ex-sultana Abdul Hamida! Yes, Martin ga pa le pihne! Pof!!!

Mrs. Katherine C. Gould, soproga milionarja H. Goulda, ktera ravno te dni v New Yorku toži zadnjega za razporoko, se je v sodni dvorani bridko potožila, da je soprog ž njo ravnal "kruto", ker ji je kmalo, ko sta šla narazen, dovolil samo \$10.000 na mesec za njene "potrebe". V osmih letih, odkar je poročena z milionarjem, je "porabila" za svoje "potrebe" samo \$780.000. Sirota! Tisoče in stotisočce žene ameriške, ki vse svoje življenje niste videli še niti tisočaka, ali se vam ne smili "beračica" Mrs. Gould? Vprašanje je le: kteri je socialist? Mrs. Gould, ali Mr. Gould? "Watchdogi" kapitalizma namreč trdijo, da socializem razdira rodbinsko življenje!

Svobodaški-Rokovnjači niso od muh; ti znajo več ko hruske peč: oni poznajo tudi svetopisemske ljudi, pa tudi njih važne izreke. Rokovnjači pa bi ne bili rokovnjači, če bi ne bili vstanu potegniti enega svetopisemskega judeža in enega Gospoda izpred zadnje večerje in ju privleči v svobodno-mišljeno uredništvo Svobodašev pa jima dati nalogo "gašperla". Naše mnenje je seveda že davno, da ima ta zgodovinski judež stalno službo pri Rokovnjačih in da se mora dobro počutiti med brati. Združila jih je pač rokovnjaška usoda, ktera jih prav gotovo navsezadnje pripelje na zgodovinsko vrbo — ali pak na moderni "štrk".

POZOR!

Podpisani naznanjam rojakom v Chicago in okolici, da sem odprl novi saloon na 825 Blue Island Ave. Točim dobro pivo, vino in dobro visko.

Se priporočam

John Mladic
825 Blue Island Av. Chicago.

Slovensko-angleška slov. ang. tolmač in ang. za samo \$1. — pri V. J. K. 9 Albany St., New York.

Dr. W. C. Ohlendort,
Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Indravnška preiskava brezplačno št. je le zdavila, 647 in 649 Blue Island Ave., Chicago. Za dne ure: Od popol. Od 7 do 9 zvečer. Izvaja živčni bolniki naj pišejo slovenski.

Domača oštarija
Podpisani naznanjam, da imamo turno domače vino in dobrotne Na razpolago imam tudi . . .

DVORANO
za veselice, za svatbe in seje. Za obilen obisk se pripravite.

FRANC ČEH,
568 So. Centre Ave.

Halo, Johnny
Kje si pa bil včeraj? Saj veš, ker je največ zabave. All the da je največ zabave v GOSTU

John Košiče
590 So. Centre Ave., Chicago

MODNO OBUČILO
za moške, ženske in otroke dobri po najnižjih cenah pa . . .

Kapper
Največja trgovina z obučilom na strani, cor. West 18th & Wood Chicago, Ill.

Aka hočeš dobro naravno vino oglasi se pri

JOS. BERNARDI
620 Blue Island Ave.
Telefon Canal 842

Pri njemu dobiš najboljša kava in importirana vina.

Najboljše in najfinejše oblačila so po nizki ceni na pri H. SCHWARTZ,
16—18 N. Halsted St., Chicago
Velika zaloga klobukov, cepčev, vljev, perila in kovčkov.

Kdor kupi za pet dolarjev darilo.

Najbolje in neje obučil pri

John Klobučar
631 Blue Island Ave. CHICAGO

Sprejema tudi pravila.

I. STRAUER
336 W. 18th St., Chicago

Ima večjo zalogo ur, veriž, nov in drugih dragotin. Izvaja vsakovrstna popravila v tej stroju zelo nizki ceni.

Obiščite ga!

Društvene regalije, kape, prekrasni bandera itd.

za slovenska društva najboljše

Emil Bachmayer
580 So. Centre Ave., Chicago

Leopold Sallt
ODVETNIK

v kazenskih in civilnih stvareh

Auto Phone 6065.
Office Phone Main 3065
Residence Phone Irving

URAD: 27 METROPOLITAN
Severozap. ogol Randolph in La Salle ulice

Stanovanje: 1217 Sheridan Blvd.

HALO! HALO!
Kam pa? — Na sveže pivo in dobrega vina k

Frank Mladic
611 S. Center Ave. Chicago

PROTI ALKOHOLU.

(Konec.)

Zaradi tega nepopolnega porenja snovi v telesnem stanje... Tako nastane nezdrava debelost, ki moti delovanje v telesu. (Dobeli ljudje so torej tem bolj bolehi, čim "boljše izgledajo". (Ured.) Bela telesa imajo nalogo odstranjevati škodljive snovi. Pijemo li se n. pr. z nečisto iglo v prst, se začne rana kmalu gniti. Od kod pride to? Gnoj ni nič drugega, kakor nakupičenje belih krvnih teles, katere silijo na razeno mesto, kjer začne boj na življenje in smrt z škodljivimi snovmi. Zmagajo li škodljive snovi, nastopi zastrupljenje krvi. Tudi ta bela krvna telesa trpijo valed alkohola ter postanejo slabša in se ne morejo več tako kakor prej ustajevati različnim škodljivcem. Osebe, katere zauživajo opojne pijače, so zato veliko bolj izpostavljene nalezljivim boleznim kakor abstinenti. Tudi je znano, da se rane alkoholikov veliko bolj počasi celijo kakor abstinentov, in ako se mora alkoholi operirati, je vedno bolj izpostavljen nevarnosti, da umre, kakor pa abstinent. To največ valed tega, ker ima alkoholik slabo kri, kajti v tej se nahaja veliko več nečistih snovi, kakor pri abstinentu. Posebna škodljivo vpliva alkohol na srce. Navesti hočemo samo najvažnejše bolezni, ki nastanejo valed alkohola. Srce je obdano s takozvano srčno mrežo. Pod to mrežo, na strani srca, nahaja se večja plast maščobe; pri pijanem je ta plast neobičajno velika in vpliva slabo na delovanje srca; nastane takozvana "srčna napaka". To pa postane zlasti nevarno, ako se ta mast razširi tudi čez srce, ko pride tudi v njegovo notranost. V takem slučaju je ozdravljenje izključeno. Srce ne more več tako delovati, kakor prej vsled tega postane tok krvi slabši, človek postane vodičen, srce mu tolče zelo ter diha težko. Tak nesrečnik koraka počasi ali vedno vstric smrti. Zelo pogosto se zgodi, da se srce tudi poveča zlasti pri tistih, ki pijejo pivo. Srce postane najedenkrat slabše, medtem ko vedno hitreje bije; a pri tem se zahteva od srca še veliko žrtev. Pomislimo na veliko množino tekočine, katero more srce tistega, ki pije pivo, spraviti v tok. Ni torej čudno, ako nekega lepega dne srce odpove službo in pijanec vsled "srčne napake" umre. Smrt zamore pa nastopi naglo, srčna kap naredi konec življenju. Tudi na krvne cevi ima alkohol škodljiv vpliv s tem, da se nabira v ceveh vedno več spna; vsled tega zgubi cev svojo prožnost in postane krhka. Medtem ko pomagajo zdrave cevi srce poganjati kri vedno bolj naprej, ne morejo storiti tega krvne cevi pijanca, ki so zgubile svojo prožnost. Na znotraj so take cevi neravne in podobne skorji dreves. V takem slučaju se lahko zgodi, da se v taki cevi krvna telesa v kaki luknjici ustavijo, druge se naberejo okoli njih, kar se vedno ponavlja, dokler se ne sesede na onem mestu kri. To zamore biti zelo nevarno. Krvna cev se lahko s tem zamaši in to se lahko predre le ako začne srce bolj delovati. Slaba cev pri tem počne in nastopi tako smrt; ako se zgodi to v pljučih umre za vnetjem pljuč ali pa "zalije kri". Včasih se vidi ušček alkohola na zunanji. Stalno razširjevanje vrhnih krvnih cevi povzroči rdeče obličje, večasi se razširijo nekatere krvne cevi tako, da postanejo zlasti nos in lica zelo rdeča. "Zastupiš si kri in zastrupiš si telo.", pravi neki slaven zdravnik. Nihče izmed nas ne bo zastrupljal s pivom, vonom ali rakijo, sedaj, ko znamo, kakšen strup je alkohol.

SAMOMOR.

Malo je življenskih problemov (izvzemki proste volje in neumrjivosti), o katerih bi se tako nemiselno in protislovno razpravljalo do najnovejšega časa, kakor ravno o samomoru. Verni bogomolec, ki smatra individualno življenje za "milosten dar ljubelega boga", se nad samomorom seveda sgrazna kot nad nezalisanim bogokletstvom, — čeprav proslavlja prostovoljno mučeniško smrt kot najvišjo čednost! Večina "izbranih ljudi" vidi še danes v sa-

momoru hudo zločinstvo, in v nekaterih deželah (n. pr. v Avstriji, na Angleškem) se še danes tudi že sam poskus, umoriti se, strogo kaznuje. V krščanskem srednjem veku, ki je žive sezgal na grmadah na stotisoče nedolžnih ljudi radi pomanjkljive vere in radi čarovništva, so se kaznovali samomorilci s sramotnim in ponižujočim pogrebom. K temu pripominja Schopenhauer: "Očividno nima človek do ničesar, na svetu tako brezpogojne pravice ko do svoje lastne osebe in do lastnega življenja. Če kazensko pravo samomor obsoja, je to na vsak način smešno!" V zadnjih 40 letih je znanstvo silno napredovalo, zlasti veda o človeškem organizmu; mi sedaj vemo, da pričinja človek živeti s trenutkom, ko se spoji materina jajna in očetova semenska stanica v eno zrnce, iz katerega se začne razvijati človek; — slepi slučaj igra tukaj isto vlogo kot v vseh drugih življenskih razmerah. Pravi vzrok osebnega življenja torej ni milostnega dar kakoga ljubečega "nebeškega očeta", temveč spolna ljubezen pozemskih plodečih starišev; večasih ljubezenskih posledic, kakor znano, niti vesela nista. Če torej revnemu človeku, ki je prišel na svet brez lastne krivde, življenje ne prinese tiste sreče, katere se je nadejal marveč le nepopisno bedo in revščino, bolezni ter vsakovrstne križe in težave, ima potemtakem brezdvomno polno pravico, da konča svoje trpljenje s prostovoljno smrtjo. Prostovoljna smrt, s katero napravi človek konec svojemu neznosnemu trpljenju, je zanj v resnici pravo odrešenje. Pametnejše bi torej bilo, da bi se samomor imenoval "samorešitev", in da bi se nanj gledalo z odkritosrčnim sočutjem krščanske ljubezni klo bližnjega; ne pa s farizejsko zaničljivostjo naše črvice in plesnive morale vžgati temu dejanju sramotni pečat "samomor". To običajno ime itak nima pravega pomena; kajti umor pomenja vendar: umoriti človeka z namenom in proti njegovi volji; dočim se izvrši samomor iz lastnega nagiba. Samomorilec — pravilnejše "rešitelj samega sebe" — je torej v največ slučajih pomilovanja vreden, nikakor pa ne "grešen", in ne zasluži kazni in našega zaničevanja. Naša družabna morala se pa giblje tukaj, kakor v tisoč drugih slučajih, v najbolj bedastih protislovjih. Moderna "kulturna država" je vpeljala splošno vojaško dolžnost; zahteva sedaj od slehernega državljana, da na polvele daruje svoje življenje za domovino (?), in da pomori v vojni iz raznih političnih vzrokov čim največ "sovražnikov", t. j. ljudi, ki jih niti ne pozna in ki mu niso še nikdar nič zalega stori (— krasna ilustracija evangeljskih besed: "Ljubite svoje sovražnike"! —). Toda ravno ista kulturna država ne dá večini svojih državljanov niti toliko sredstev, da bi mogli človeka dostojno živeti in se duševno svobodno razviti, — da, človek nima niti "pravice do dela", katero bi preživljalo njega in njegovo družino! Radi priznamo, da se je z modernim socialno politiko tupatom doseglo že marsikaj dobrega za zboljšanje tužne osode delavskega ljudstva; toda daleč smo še od splošnega blagostanja in prave sreče, katero je "zdrav razum" postavil v program višjim kulturnim narodom. Revščina in trpljenje delavskega ljudstva narašča bolj in bolj, čim bolj se delo deli in čim bolj se množijo prebivalstvo. Na tisoče pridnih in delavnih ljudi pogine vsako leto brez lastne krivde, mnogi samo zato, ker so preponižni in prepošteni; na tisoče jih pomrje lakote, ker ne morejo pri najboljši volji dobiti dela; na tisoče jih pade kot žrtev neusmiljenim zahtevam naše železne "dobe strojev" s svojo čudovito tehniko in industrijo. Na drugi strani pa vidimo na tisoče podlih, ničvrednih značev v sreči in blagostanju, ker so v brezvestnih spekulacijah znali in znajo lakovo preslepti in oiganiti svoje soljudi, ali pa ker se priljujejo in so na uslugo uplivnim osebam na višjih mestih. Ni čuda, da se samomorji v najbolj razvitih kulturnih državah strahovito množijo. Vsak plemenit človek, ki čuti v svojem obupanem trpečnem bratu bo privedil "večni mir in pokoj," ki ga išče v prostovoljni samorešitvi.

Ivan Kaker.

V. Dorosevič:

CESARJEVO DOBRO SRCE.

Kitajska bajka.

Cesar Dzing-Li-o, imenovan Ha-Tusan-he-hun, kar pomeni "pravičnost", je nekega jutra občutil, da mu ni dobro. "Cesar je bolan!" — V palači so si to pripovedovali le šepeta. Marsikdo ni več pozdravljal prvega ministra in dvorni pesnik je že zložil pesem v čast prestolonasledniku. Najboljši lečniki, bleđi vsled razburjenosti, so pregledovali cesarja, neprenehoma se priklanjali, opravičevali in dolgo se posvetovali. Končno je padel telesni zdravnik cesarju k nogam in je zaklical: "Oj, dovoli, tolažba vsega ljudstva, da ti povemo vso resnico po pravici!" "Govori!" je ukazal cesar. "Ti si nebeški sin," je govoril zdravnik, "toda v svoji neizmerni usmiljenosti prihajaš med smrtniške bolezni na se. In zlasti danes si se ponižal: Pokvarjen želodec imaš!" Osupli cesar je vprašal: "Kako je to mogoče? Vso noč nisem zavžil ničesar razum mleka svoje dojke. Triinšestdeset mesecev sem cesar, pa se živim, kakor se spodobi, le z mlekom svojih dojk in doslej se mi ni primerilo nič podobnega. Kdo je kriv?" Uvedla se je velika in stroga preiskava. Izkazalo se je, da je dojka jedla le najbolj izbrana jedila in da je živela zmerno. "Morda je bila že prej bolna?" Kje so imeli oči oni, ki so jo bili izbrali? je zaklical razdraženi cesar. "Kaznovati se morajo." Krivci so se obglavili, toda preiskava je dognala, da po nedolžnem, zakaj dojka je bila popolnoma zdrava. Cesar je dal poklicati dojko. "Zakaj imaš pokvarjeno mleko?" "Sin nebes, dobrodejnik ljudstva, ti si čista pravičnost," je odgovorila s tresočim glasom, "resnico iščeš tam, kjer ni skrivanja. Nikdar nisem bila bolna. Nimate pa zdravega mleka, ker me silno muči, kar se godi pri nas, v moji domovini." "Kaj se pa godi v tvoji domovini?" je vprašal cesar. "Doma sem v pokrajini Pe-tsi-li, katero si blagovolil izročiti mandarinu Kve-niju v upravo. Tam uganja najgroznejše reči; on — oj radost vsemirja — je prodal naš dom in si je pridržal denar, ker ga nismo hoteli podkupiti, kakor je zahteval. Usmrtil je mojega očeta, mater pa mi je vrgel v ječo. Z drugimi pa ravna prav tako in kadar se spomnim na dom, se moram zjokati — naravno, da se mi tedaj pokvarjajo mleko." Cesarja je povest strašno razburila. "Pokličite mi vse svetovalce!" Ko so se svetovalci sešli, je ukazal strogo. "Izvolite si poštenjaka izmed sebe!" Izvolili so ga in cesar mu je dejal tako: "Mandarin Kve-ni, ki sem mu izročil upravo pokrajine Pe-tsi-li, uganja tam strašne reči in moji dojki se je vsled tega pokvarilo mleko. Pojdi tja, preišči vse natančno, pa mi pridi poročat. Toda zatajiti ne smeš ničesar; resnica naj se zreali v tvojih besedah kakor mesec v tihem jezeru, kakor mesec v jasni noči, ko ni mogoče razločiti, če je pravi mesec na nebu ali v vodi. Pojdi!" Poštenjak je takoj odšel na pot in je vzel sto premetenih ogleduhov s seboj. Na smrt preplašeni mandarin je hotel podkupiti odpuslanca, toda pošteni in čvrsti mož se je uprl, zakaj poslan je bil od cesarja. Trikrat se je menjal mesec na obzorju in poštenjak s svojimi ogleduhi še ni bil gotov. Končno, ko se je četrti mesec bližal kraju, se je vrnil odpuslanec; padel je cesarju pod noge in je dejal: "Ali smem povedati vso resnico, moja pravičnost?" "Povej vse!" je odgovoril cesar. "Če je na svetu dežela, ki je vredna obžalovanja, — o, sin nebeški, tedaj je pokrajina Pe-tsi-li. Nad grozno usodo te dežele bi zaplakal tudi človek najtržnega srca. Povsod je sama beračija, nihče ne more nikomur dati ničesar, zakaj vsi ljudje beračijo. Hiše so po-

drte, polja riža niso posejana, ne da bi bilo prebivalstvo leno, marveč ker jim vzame mandarin Kveni vse. Pri sodišču ni pravice; kdor plača več, ima prav. Nrvnost je tam poznana reč. Če se namestniku zljubi dekle, jo ugrabi iz očetovskega doma; ne le device, temveč tudi žene grabi možem." "To ni mogoče!" je vzkliknil Dzing-Li-o v grozi. "Ne le mesec, ampak tudi sonce bi se lahko zrealilo v resničosti mojih besed," je odgovoril poštenjak. "Vse kar sem povedal, je čista resnica. Krasota tvoje države, cvet tvojih pokrajin, dežela Pe-tsi-li gre popolni pogubi nasproti." Cesar je sklonil glavo v dlan v znamenje svoje tesnobe in boli. "Treba je premisljati, kako se odpravi gorje!" In ukazal je svojim dvorjanom, počakati v sosednih izbah; sam pa je odšel v svojo delavnico, hodil je neumorno semintja ter je razmišljal. Minil je dan. Zvečer se je cesar prikazal, sedel slovesno pod nebo nad tronom in ko so se vsi v pokori zvalili v prah, je razglasil: "Dežela Pe-tsi-li je v groznem stanju; zato ukazujemo in narejamo, da se iz te pokrajine ne vzame nikdar več dojka za cesarja." In od tega časa ne jemljejo dojke za cesarja iz dežele Pe-tsi-li! Iz ruščine.

Nasadnjaki v ruski dumi predlagajo zakon, po katerem mora vsak podanik okrvavljenega carja imeti vero — namreč vero v boga, bodi si po katoliškem ali pravoslavnem receptu. Ta se tudi lepo sliši v 20. stoletju! Radovedni smo, kaj bo rekel k temu Tolstoj.

Podpirajte socialistično časopisje! Naročajte, čitajte in širite "Proletarca"! Priporočajte hrvatskim delavcem "Radničko Stražo".

— Direktorij Jugosl. del. tiskovne družbe ima svoje mesečne seje vsak zadnji petek v mesecu točno ob 8 uri zvečer, v prostorih Narod. dvorane 587 So. Center Avenue.

POPRAVEK.

V notici, ki pričinja: — "Vladno poročilo", naj se čita 5.2 odstotkov pri nakupi — 2.9 odstotkov poskočila mesto 52 odstotkov pri nakupi — 29 odstotkov poskočila.

V članku "Nekoliko kritike" naj se čita da bodo njiju otroci legitimizirani.

V notici "Iz San Franciscia se poroča" naj se čita pomorski vajenci in ne-pomorski vojenci.

Naši zastopniki.

La Salle, Ill.: John Puček.
Conemaugh, Pa.: Frank Podboj.
Rock Springs, Wyo.: Louis Pire.
St. Louis, Mo.: Vincent Cainkar.
Johnstown, Pa.: Math. Gabrenja.
Colorado City, Colo.: Drag. Pogorelec.
Chicago, Ill.: Mike Kulovec.
Kdor želi biti zastopnik lista od naših sodrugov naj nam to naznaži, da mu pošljemo pobotne knjižice.

Listu v podporo:
Dominik Petrič: pred odhodom v staro domovino \$1.00.

SLOVENSKO-ČESKO-HRVATSKO POMOŽNO (stavbinsko) DRUŽTVO

je otvorilo v ponedeljek 3. maja svojo drugo serijo v društvenih prostorih pri g. Martin Potokarju 564 So. Centre Ave., ogel 17. ulice, kjer se vrše redne seje vsak ponedeljek zvečer.

Denar se posojuje na male obresti brez nadaljnjih stroškov v najkrajšem času.

Delnice po 25 centov. Dobijo se v društvenih prostorih ali pri uradnikih:

George Mamek, predsednik, 581 So. Centre Ave.
Joseph Šiman, tajnik, 570 So. Centre Ave.
Martin Potokar, blagajnik, 564 So. Centre Ave.
Frank J. Petru, notar, 591 W. 18th St.

POZOR!

Mogoče kdo misli, da v Chicagi ni dobiti takega mesa kot v stari domovini. Ampak to je zmotil!

Pri meni se dobi: domače klobase, domače suho meso, žive kokoši čiste kokoši in meso vse vrste. Cene najnižje, blago najbolje.

MIHAEL LACKOVIČ, 376 W. 18th St., Chicago.

Slovenecem in Hrvatoma!
namenjamo, da izdelujemo raznovrstne obleke, po najnovejšem kroju. Unijako delo; trpežno in lično V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k epa. daji v delokrog oprave — oblek. Pridite in ogledajte si našo izložbo. Z vsem spoštovanjem

J. J. DVORAK & Co.
UNION CLOTHIERS—TAILORS
598 600 BLUE ISLAND AVE

Junij - mesec nevest.
Njih dom ni popoln samo s pohištvom, one morajo imeti tudi dobre slike.

Wilke

izkušeni fotografist je poznat za dobre ženitbene slike.

391-393 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.
TELEFON CANAL 287. USTANOVLJENO 1885.

Slovenci Pozor!

Ako potrebujete obleke, klobake, srajce, kravate, ovratnike ali druge potrebne reči za moške — za delavnik i praznik, tedaj se oglasite pri meni, kjer lahko govorite v svojem materinem jeziku. Čistim tudi stare obleke in izdelujem nove po najnovejši modi in nizki ceni.

JURAJ MAMEK, 581 Center Avenue, blizu 18. ul., Chicago

ZEMANOVO "GRENKO VINO", je najboljšo zdravilo svoje vrste, izvrstno sredstvo proti boleznim želodca, črev in ledvic, čisti kri in jetra. NEPRESEGLJIV LEK ZA MALOKRVNE ŽENE IN DEVOJKE. Izdelano iz najboljšega vina in zdravilnih zelišč.

ZEMANOVA "TATRA", želodečni grenček. Tatra je izdelana iz zdravilnih zelišč tatarskega gorovja, zdravi živčne slabosti, podpira lahko prebavo želodčno in se je dobro obnesla proti bolestim revmatizma. Dobiti v vseh slovenskih salunih kakor tudi pri izdelovalcu teh najboljših zdravil. Prodaja na debelo in drobno najboljše Californijska vina.

B. ZEMAN, 777 Alpor Street, Chicago, Ill.

Zdravljenje v 5 dneh brez noža in bolečin

Varicocele, Hydrocele (RAZŠIRANJE ŽIL)

Ozdravim vsacega, kdor trpi na Varicoceci, Stricturi. Dalje ozdravim nalezljivo zastrupljenje, živčne nezmožnosti, vodenico in bolezni tičočih se možkih.

Ta prilika je dana tistim, ki so izdali že velike svote zdravnikom ne da bi bili ozdravljeni in moj namen je, pokazati vsem, ki so bili zdravljeni od tucetov zdravnikov brezuspešno, da posejdem le jaz edino sredstvo, s katerim zdravim vspesno.

Za nevspesno zdravljenje ni treba plačati — le za vspesno. Ozdravim pozitivno želodečne bolezni, pljučna, na jetrih in ledvicah ne glede kako stara je bolezen.

Tajne moške bolezni zdravim hitro, za stalno in tajno. Živčne onemoglosti, slabost, zguba kreposti, napor, zastrupenje in zguba vode. Pljuča, nadohu, Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim z mojo najnovejšo metodo. ... Zenske bolezni v ozadju, beli tok in druge zdravim za stalno. — Zastrupljenje in vse druge kožne bolezni kakor prišče, ture, garje, otekline. — Močni tok in druge bolezni. Preišče in svetuje zastonj.

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST., CHICAGO. (Med. Randolph in Lake St.)
Urajuje: od 8 ure zjut. do 8. ure zvečer. V nedeljo: od 9 ure zjut. do 4 ure pop.

ALOIS VANA — izdelovatelj — sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

62-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

DR. F. J. PATERA
Ordinuje: na sevrop. voglu Ashland in Milwaukee Ave.
od 12. do 3. ure popold., od 7. do 8. ure zvečer pa ob torkih in petkih.
Telefon Haymarket 50.

JUNGLE

(Copyright, 1905, 1906, by Upton Sinclair.)

Angleški spisatelj Upton Sinclair z avtorjevim dovoljenjem prevaja Ivan Kaker.

(Nadaljevanje.)

Vse, kar je Jurgisu povedal, je bilo samo to, da je za sedaj prost, in da bi bilo zanj najbolje, ako čim prej mogeče izgine. Jurgis je bil ves glinen hvalečnosti do "dobrega" Harperja, ki se je zanj "toliko" potrudil! Vzel je en dolar 14 centov, ki so mu na banki še ostali, in preostanek od večeraj večer, skočil na električno železnico ter se odpeljal na drug konec Chicage.

XXVII.

Ubogi Jurgis je bil spet enkrat izobčenec, prisiljen, da se okrog klata in skriva. Oropan nenadoma vsega, s čemur bi si lahko življenje napravil prijetno in se izognil zlim posledicam svojih starih grehov, je bil podoben divji živali, ki je izgubila kremplje, s katerimi se je branila, ali pa polžu, ki so ga s silo potegnili iz njegove varnostne hišice in je sedaj prepuščen svoji osodi in tisočerm nevarnostim življenja. Nič več se ni mogel povzpeti do onega ugodnega stališča, kakor si je želel, in nič več ni mogel predzno krasti, — moral je teči z veliko čredo. Da, še huje: niti pomešati se ni smel med nje, moral se je pred njimi skrivati; kajti zaznamovan je bil za pogin. Njegovi nekdanji tovariši bi ga ogoljufali radi upliva, ki bi ga stem pridobili, in moral bi trpeti ne samo za to, kar je zakrivil sam, marveč tudi za zločine drugih, ki bi jih naprtili njemu, — ravno tako, kakor je moral neki revež svojočasno prestati kaznen, ker so nanj zvrnili vso krivdo, da je oropal onega trgovca z dežele, dočim sta ga oropala Jurgis in Duane.

Razmere so se zanj sedaj popolnoma predrugačile. Odkar je stopil na pot zločina in se vrgel na politiko, se je privadil bolj udobnemu življenju in dobil o njem vse druge pojme, ki jih ni bilo tako lahko spremeniti. Ako je bil prej brez dela, se je že zadovoljil, če je prespal noč v kaki veži ali na kakem vozu in če je imel le 15 centov na dan za pijačo, — sedaj pa je bil navajen na vse mogeče stvari, in hudo mu je bilo, da jih je moral pogrešati. Privadil se je bil na pijačo; trpel je veliko, da si tega užitka sedaj ni mogel privoščiti; da, koprnel je po pijači tako, da je zadušil pri tem vse druge želje in potrebe. Moral je piti, in če bi izdal tudi zadnji groš in gladoval ves dan.

Jurgis je znova oblegal tovarne; toda odkar je v Chicagi, ni imel še nikdar tako malo upanja, da dobi delo, ko ravno sedaj. Kajti sedaj je vladala po vsej deželi gospodarska kriza; spomladi in poleti je bilo brezposelnih eden ali dva milijona ljudi, in vseh gotovo niso sprejeli nazaj v delo. Potem je prišla velika stavka, med katero je bilo v vsej deželi 70,000 mož in žensk več mesecev brez dela, samo v Chicagi 20,000, in mnogo od teh je sedaj iskalo dela v Chicagi. Po nekaj dni kasneje končani stavki se je sicer res sprejelo nazaj približno polovica stavkarjev, a stem splošni bedi ni bilo nič pomagano; kajti za vsakega spet sprejeteja je moral iti en stavkovač. Onih 10—15,000 črnecov, inozemcev in zločincev so bili sedaj prepuščeni sami sebi. Povsod, kamor je Jurgis prišel, je trčil ob nje, in bil je v neprestanem strahu, da ga kdo izmed njih spozna kot "s tiralnico zasledovanega". Zapustil bi Chicago, ako bi tedaj, ko je spoznal nevarnost, imel kakšen cent denarja. In raje bi sedel v ječi, kakor pa se potikal v pozimskem času zunaj na deželi.

Po prililni desetih dneh je ostalo Jurgisu le še par centov, a dela še ni našel, ne za en dan, in dobiti ni mogel niti malega priložnostnega dela. Spet je imel, kakor takrat, ko je prišel iz bolnice, zvezane roke in noge, in stal je nasproti grozni pošasti bede in gladovanja. Prevzel ga je obupen strah, nepopisna groza, ki ga ni nikdar ostavila, in to ga je zdelalo še bolj kot pomanjkanje. Malo je manjkalo, da ni lakote poginil. Smrt je stegovala po njem svoje koščne roke, dotaknila se ga, in on je čutil na svojem obrazu njen ledeni dih. V strahu je zakričal. Vzbudil se je sredi noči iz teških sanj, tresoč se in ves moker, ter skušal ubežati strašni pošasti. Prosičal je za delo, dokler se ni skoro zgrudil od slabosti; a mirovati ni smel, moral je iti dalje, shujšan in zanemarjen, zroč okrog z zmešanimi očmi. Povsod, kamor je prišel, z enega konca mesta v drugega, naletel je na stotine sebi enakih. Vseposvodi si videl nepotrebne Evine otroke, ki jih je pahnila iz človeške družbe neusmiljena "roka pravice". Jurgis se je zamotal v najžalostnejše razmere. Ko se je njegova gotovina skrčila do nekaj malega, je slišal, da se ob času, ko se pekarije zapro, razproda vse, kar še ostane, za polovično ceno; šel je torej tja, kupil si dva hleba starega kruha za par centov, razlomil ga v koščke ter si stem napolnil žepa in pomalem zavživil. Razutega ni izdal nobenega centa, in čez dva ali tri dni še koščka kruha ni imel. Potikal se je po cestah, željno pregledoval smetišča in iskal, če bi našel kaj užitnega. Ako je našel, potegnil je ven, obrisal nesnago površino, in na ta način se je preživljal še nekaj časa.

Nekaj dni je hodil okrog neprenehoma lačen; hujsal je čimdalje bolj; in nekega jutra ga je deletela nesreča, ki ga je skoro popolnoma strla. Ko se je vlekel po neki široki ulici z velikanskimi trgovinami na obeh straneh, mu je nekdo ponudil delo. Ko pa je Jurgis začel delati, je delo ravnatoko hitro tudi izgubil, ker ni bil dovolj krepak. Moral je gledati, kako je drug prevzel njegovo mesto; opravil se je in moral zbrati vse svoje moči, da se ni zgrudil in zaplakal kakor otrok. Bil je izgubljen in sojen, zanj ni bilo nobenega upanja več! Hipoma pa se je sprevrgel njegov obup v neizmerno jezo in sovraštvo. Začel je kleti in prisegel, da hoče priti ponoči nazaj in lopovu pokazati, ali je še sposoben za kaj ali ne. Tako se grozeč, je prišel ob vogalu do trgovine z zelenjavo in sadjem. Sprejdan na stojnici je bilo razstavljeno razno sočivje. Ko se je še enkrat ogledal, se je hitro sklonil in pograbil največjo kapusovo glavo in zginit ž njo za vogalom. Z velikim vriščem se je zagnalo nekaj moških in golobradih fantičev za njim; on pa je tekkel, kar so ga nesle noge, po raznih stranskih ulicah, in slednjič se je, prišedši na široko ulico, neopazno pomešal med množico. Ko je mislil, da mu ne preti več nobena nevarnost, se je vsedel na samotnem kraju in v miru povžil polovico ukradenega sadja. Ostanek pa je stlačil v žepa za prihodnji dan.

Ravno ob tem času je neki čikaški časopis, ki se je mnogo zavzemal za revno ljudstvo, odprl javno kuhinjo z gorko juho v prilog brezposelnim. Nekateri so govorili, da je storil list to za reklamo; drugi zopet so bili mnenja, da se je lastnik časopisa bal, da bi njegovi naročniki vsi gladni poginili. Pa naj si bo temu že to ali to, juha je bila dobra in vroča, in reveži so jo z velikim tekom zavživali. Kdor je le hotel, dobil jo je v teku noči poln lonec. Ko je Jurgis za to od nekega tovariša zvedel, rekel je sam sebi, da bo šel po njo najmanj šestkrat. Toda kmalu se je pokazalo, da se je moral šteti je srečnega, če si je priboril pristop le enkrat; kajti stala je pred njim dolga vrsta moških; in vrsta se skoro ni še nič skrajšala, ko so kuhinjo že zaprli. Ta ljudska kuhinja je stala v nevarnem okrožju za Jurgisa, v "okrajju Levée", kjer so Jurgisa poznali. A šel je vseeno tja, kajti bil je obupan ter je mislil celo že na "Bride-well" kot na mogoče zavetišče. Dozdaj je bilo vreme lepo, in mogel

) Kakor n. pr. s slastjo zavživajo reveži na duhu gnojnico, katero jim pripravljata v čarovniški kuhinji Mayer in Skubie, apostol iz Rajske doline, Konda, jo pa prodaja svojim lačnim "braveem" za \$1 na pol leta. — Opomba prelagatelja.

je spati vsako noč zunaj na prostem; a že so napovedovala razna znamenja bližajočo se zimo: zapihali so mrzli vetrovi s severa, in viharji in deževni dnevi so začeli nastopati čimdalje pogosteje. Onega dne si je privoščil Jurgis, da bi imel nad glavo vsaj streho, dve čaši piva, in ponoči je izdal zadnja dva centa v neki drugi pivnici za ostanke piva. Lastnik te gostilne je bil črnce; ta je hodil okrog in nabiral ostanke piva iz sodov, ki so ležali pred gostilnami, in ko je to črncu s kemikalijami obdelal in zopet spenil, jo je prodajal po dva centa konvico. Kdor si je tega piva kupil, je imel pravico prespati noč v pivnici na tleh skupaj s krdelom propalih izobčenecv moškega in ženskega spola. — Vse te razmere so Jurgisu tem huje segale k sreči, ker je primerjal svoj sedajni položaj z izgubljenjo preteklostjo. Ravno sedaj n. pr. so se spet vršile volitve, in v 5 ali 6 tednih bodo volilci izvolili novega predsednika. Čul je bedne siromake, katerim se je pridružil, o tem dogodku razpravljati, in videl je mestne ulice ozaljšane z napisi in zastavami. Katere besede bi pač mogle opisati obup, ki je Jurgisa objel pri pogledu na vse to!

V tem mrzlem času je Jurgis nekega dne v resnici prosjačil za svoje bedno življenje in ni našel človeka, ki bi mu pomagal, dokler ni zvečer dobil stare gospe, ki je izstopila iz voza cestne železnice. Obložena je bila z dežniki in raznimi škatlami; pomagal ji je stopiti z voza, in potem ji je razložil svojo revščino. Ko ji je na nekaj neupravljenih uprašanj mogel dati dovoljen odgovor, ga je peljala sabo v bližnji restavrant in založila zanj denar za obed. Dobil je juhe, govejega mesa, krompirja in fižola, poleg tega še kave in kolača. Najedel se je pošteno. Potolažen je spet korakal dalje v temi in dežju doli po široki cesti. Od daleč je zaslišal zamolkel glas trombe. Ta zvok ga je navdal z veseljem, in letel je v smeri, od koder je glas prihajal; vedel je, ne da bi uprašal, da je tam politični shod. Za volilno kampanjo se dozda, kakor so poročali listi, javnost ni dosti zanimala. Iz nekega vzroka se ljudje niso hoteli razburjati radi volilne borbe, in tako je bilo skoro nemogoče, da bi se jih navdušilo za shod. Vsi shodi, ki so se obdržavali doslej v Chicagi, končali so z žalostnim fiaskom; danes večer pa ni bil govornik nihče drugi nego podpredsednik naroda. Strankini voditelji so se že tresli; a usmiljena previdnost je poslala to vihro z mrzlim dežjem, in sedaj je bilo treba zažgati le umetelen ogenj in obdelavati veliki boben, in od vseh strani bo privrelo vse polno bosjakov in izobčenecv brez strehe in domovja iz okrožja ene milje daleč in napolnili bodo dvorano do zadnjega kotička! Drugo jutro so časopisi res imeli priliko poročati o "kolosalni navdušenosti" in pristaviti, da poslušalstvo nikakor ni bilo "fashionable", in da ljudje niso prišli na shod zgolj iz navade, ali pa se morda gret in zijala prodajati, marveč iz zanimanja za stvar samo, to pa da glasno spriduče, da se visoki tarif, za katerega se je zavzemal proslavljeni govornik, dočela krije z željami delavstva, z željami naroda!! — Jurgis je vstopil v dvorano, bogato okrašeno z zastavami, in ko je predsednik spregovoril par besed, je stopil na podij neočajni govornik, in godba mu je zasvirala običajni pozdrav. Čitatelj naj si naslika osuplost Jurgisovo, ko je spoznal v govorniku proslavljenega senatorja Sparehanksa, ki je imel v klavniškem okraju pred enim letom nagovor na od Jurgisa ustanovljeno "Doyle-tovo Republikansko Zvezo" in tako pomagal izvoliti Mike Scullyjevega postavljavca kegljev v čikaški mestni svet. Resnično, pri pogledu na senatorja so skoro stopile Jurgisu solze v oči. Kako ga je razjedal obup, pri spominu na zlate ure, ko se je tudi on še udeležil volitev ter šel na volišče, da glasuje za onega, ki vlada vso deželo; ko je še imel sam zá-se veho od soda, ki ga je postavila stranka na razpolago, in iz katerega je vlekel, kar se je dalo! Topot je bila volitev drugačna, ker so imeli republikanci ves denar; in če bi ga ne zadel ta nesrečna osoda, mogel bi se volitev tudi on udeležiti. namesto da bi bil tu, kjer je sedaj. Zgovorni senator je obrazložil varstveni sistem, da je dobro premišljena uredba, s katero dovoljujejo delavei fabrikantom, da jim zaračunajo višje cene in da dobivajo zato višje plače, — in jemljejo na ta način fabrikanti denar iz enega žepa in ga vtikajo v drug žep!!

(Dalje prih.)

DOPIS.

Morgan, Pa., 8. jun. '09.

Cenjeno uredništvo! Ker se vedno v gotovih listih razglasa vračujoča se prosperiteta, moram temu na rovaš obvestiti rojake po širni Ameriki, da pri nas še ni teh dobrih časov, pač pa je čedalje slabše. Toliko glede "dobrih časov". V naši naselbini imamo čudne rojake, kateri so se učili denunciranja brščas v posebni šoli ("Glas Svobode" je ta šola, op. ured.) in sedaj tožijo delavei pri kompaniji. To je bogme grdo in sramotilno za naš narod. Seveda so to zgolj klerikalni ljudje, katerim je delavska solidarnost deveta brigada. Vsled teh ničvrednih rojakov—izdajic je zgubilo par Tajjanov delo. S takimi rečmi se postavljajo naši katoliški rojaki. Naj jih bo le sram! V društvenem oziru stojimo precej dobro in je nekaj mož vnetih za dobro in koristno stvar; želeli bi bilo le, da bi enkrat ustanovili tudi soe. klub in se tako organizirali tudi politično z ostalimi narodi. Delavei! Čitajte svoje liste; podpirajte gmotno Proletareca, da bo čimprej prišel na dan na osmih straneh. Druzihi važnih novih ravno ni. Pozdrav na vse naše zavedne delavce po Ameriki! Opazovalec.

Svobodaši zopet upijejo, kot so pred izvanredno konvencijo S. N. P. J. kako bodo "nesli" gl. odbor, (kteremu so že vsesorte obesili na vrat) in kako bodo leteli sedanji uradniki kartokole: ena, dve — tri — ven! rečejo Konda-Mayerji!

Ampak takoj v drugi koloni, to je v času, ko se še ni posušilo črnilo prve kolone, se pa že sliši obupajoče vzdihne:— "Ja, zaboga, ljudje, mi sami ne opravimo nič; vi, vi morate nastopiti to pot; mi samo komandiramo; naskočiti in po kostanj v žrjavico — to morate vi, vi, vi! Za boga, dajte no, dajdajte!" Takle je Kondov ton.

— Kaj pomeni beseda Konda v slovensčini po Wolfovem in Pleterškovem slovarju?

Človeka, ki špekulira na šlovesko neumnost v svoji dobrobit!

— Načelo "Glas Svobode": Obrekuje in lagaj, nekaj bo že obviselo.

— Komu so podobni Svobodaši? Ščenetu, ki ob vogelnem kamnu privzdigne svojo nožico.

V slučajih nesreče
Izviženja udov, ako skočil kost iz svojega ležišča itd. rabite takoj
Dr. RICHTERJEV
Sidro Pain Expeller.
On suši, zdravi in dobavi udobnost. Imejte ga vedno doma in skrbite, da si nabavite pravega z našo varnostno znamko sidrom na etiketi.
V vseh lekarnah po 25 in 50 centov.
F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl Street, New York.

Ravnotežje.
Dokler vsak organ našega telesa redno opravlja svoje delo, pravimo, da je telo v svojem ravnotežju, ali po domače povedano, da je zdravo. Če kak organ noče ali ne more več opravljati svoje dolžnosti, je to ravnotežje moteno in to stanje nazivamo bolezen. Če pomislimo, da je navadno prebavni ustroj, kjer najprej trpi ravnotežje, potem glejmo in obračunajmo svojo največjo pozornost na ta del svojega telesa, in bržko opazimo najmanjšo nerednost, začnimo uživati Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. To zdravilo nikdar ne dovoljuje nobenemu prebavnemu organu počivati; vzpodbuja jih k pomnoženi delavnosti, zdraveč in krepečajo jih obenem. To je zanesljivo zdravilo pri vseh boleznih želodca in obisti, krvi in živcev, sploh vseh boleznih, kjer je potrebna naravna tonika. V lekarnah. Jos. Triner, 616—622 So. Ashland Ave., Chicago, Ills.

— Ne ozirajte se na to, če čitajo sredstva niso obnesla — Anchor Pain Expeller bo uspešen. Predstavlja največjo pridobitev današnji znanosti. Za trganje, neuralgijo, bolečine na strani, prsni in sploh prehlajenje. 25c in 50c.

Naročite se na
Slovensko-angleško slovnico,
Slovensko-angleški tolmač
Angleško-slovenski slovar.
Vse tri knjige v eni stanici \$1.00 in jo dobiš pri
V. J. KUBELKA AND CO.
9 Albany St., New York, N. Y.
Primerno delo dobiš le, ako si zmožen angleščine.

POZORI SLOVENCII POZORI
SALOON
s modernim kegljiščem
Sveže pivo v sodčkih in buteljkah in druge raznovrstne pijače ter vsiljive smodke. Potniki dobe čedno priložnost za nizko ceno.
Postrežba točna in izborna.
Vsem Slovencem in drugim Slovanom se tople priporoča
MARTIN POTOKAR,
564 SO. CENTER AVE. CHICAGO

Sveži kruh in fino pecivo dobite vedno v hrvatsko-slovenski pekarni
Čuriš i Radaković
623 So. Throop Street
Vozi tudi na dom CHICAGO

Valentin Potisek
GOSTILNICAR
1237-1st St., La Salle, Ill.
Tudi več, gostilni podrejene pijače inse priporoča rojakom za obilni obič. Postrežba točna in solidna.

M. Lacković
578 West 18th St., Chicago
MODERNO OPREMLJENA SLOVENSKA TRGOVINA Z JESTVINAMI (GROČERLIJA.)
Najboljši riž, kava, čaj, moka itd. sploh vsakovrstno domače in prekome ako blago vedno sveže po najnižji ceni na prodaj.
Na zahtevo razvažam blago tudi na dom, za kar nič ne računim.

Joseph Kratky,
575 W. 17th St., Chicago, Ill.
Izdelovalec najfinjših cigar vsake vrste.
Na debelo in drobno.

G. Vokoni
559 W. 18th St., Chicago.
Popravlja delnike in pipe s primernih orodjih.

POZORI!
Kadar se brijete stopite vedno brivnico I. razreda, to je pri

Louis Polka,
461 W. 18th St., Thalia Hall Bldg., CHICAGO, ILL.

Podpisana se priporočava Slovencem za mnogobrojen obisk, ker imava na razpolago dobro gostilno in dvorane.

Šajnek & Hans
587 S. Center Av Chicago, Ill.

KUPUJTE PRI
Albert Lurie Co.,
567-69-71-73 Blue Island Ave. CHICAGO, ILL.

Velika trgovina z mešananim blagom.
Zmerne cene vsak dan.

M. A. Weisskopf, M. D.
Izkušen zdravnik.
Uraduje od 8—11 predpoldne in od 6—9 zvečer.
385 So. Ashland Ave. Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

Rabite premog?
Rabite drva?
Ali se selite?
To vam najboljše in najhitrejše preskrbi
Frank Udovič,
EKSPRESMAN
539 W.-18th street
CHICAGO, ILL.
Prevaža pohištvo, premog, drva in drugo. Oglasite se pri njem.
Oddaljeni rojaki naj pišejo dopisnico.

SE LI BRIJETE SAMI?
Mi vam oferiramo britve za \$2.00 izdelane iz najboljšega materiala, ki se prodaja za \$4.00. To nam zagotovi in prinese 100 novih odjemalcev k tisočim družim, katerim smo prodajali od leta 1876—to je 33 let pod tvrdko Jos. Kralj. Vsi ti so iznasili, da so naše britve iz najboljšega materiala in da jih najbolj zadovolje. Vsaka naših britev je garantirana in mi damo v slučaju, da ni komu britev po volji, damo popolno zadoščenje dotičniku. Nihče ne more oeciniti britve predno je ni rabil. Ker vemo, da so naše britve dobre, jih lahko tudi garantiramo. **Cena tem britvam je le \$2.00.** Brusimo tudi stare britve, za kar računamo 25c. za Chicigo. Za izven mesta je plačati 5c več za poštnino.

JOS. KRAL,
417, 419, 421, 423 W. 18th Street, CHICAGO, ILL.

Učite se angleško!
Brez znanja angleškega jezika ni napredka v Ameriki; to zna vsakdo Zlasti je neprecenljivo korist za delavca, ki se mora pri angleških podjetjih boriti za svoj kruh.

V Chicigo smo pred kratkim odprli slovensko-angleško šolo, kjer učimo na podlagi slovensčine pisati, čitati in govoriti angleški jezik. Šola traja vsak ponedeljek, sredo in petek od 7 do 9½ zvečer na 587 So. Centre Ave. v nekdanjih prostorih slovenske čitalnice.

Šolnina stane \$3 na mesec. Rojaki v Chicagu, katerim manjka znanja angleščine, pridite in se vpišite. Učimo tudi ženske.

Za rojake izven Chicage imamo posebni tečaj; učimo jih pismenim potom in to po najnovejši in jako praktični metodi učenja. Natančneja pojasnila pošlemo vsakemu na zahtevo.
Rojaki, učite se angleško!

Slovensko-angleška-korešpodenčna šola,
Dr. Wm. A. Lurie,
IZKUŠEN ZDRAVNIK.
Ordnuje: Auda's Drug Store, 631 S. Centre ave., od 11—12 po dnevi.
Drugi urad: 100 State St., Room 210, od 4—5 ure popoldne, izvzemši nedelje.
Stanovanje: 1346 W. 22nd Street. Telephone, Canal 859.